

Akvizice

proces akvizice v prostředí knihoven

Martin Krčál

Místo úvodu

- systém knihovny

- ❖ prvky

- ❖ vazby

- role akvizice

- ❖ prvky systému akvizice

- ❖ okolní systémy

Akvizice

■ co to je

Akvizice

- doplňování knihovního fondu
- vhodná akviziční politika
 - ❖ návaznost na další procesy
 - ❖ znalost oboru a knihovny
 - ❖ znalost cílové skupiny
- koordinovaná akvizice

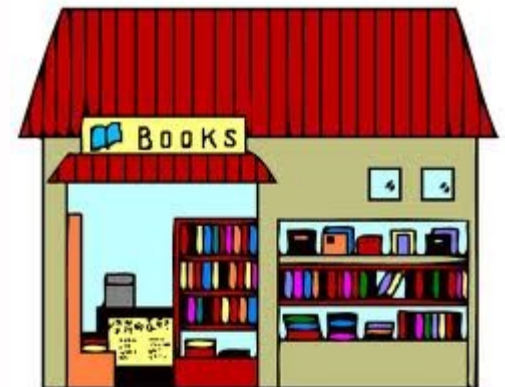
Způsoby akvizice

- nákup
- výměna
- dar
- povinný výtisk
- ostatní

Nákup

- nejčastější
- kde se nakupuje
 - ❖ nakladatelství
 - ❖ distributor/zprostředkovatel
 - ❖ knihkupectví
 - ❖ antikvariát

Výměna

- poč. v 17. století
- 1886 Bruselská konvence
 - ❖ 1921 přistoupila ČR
- 1958 Pařížské dohody
 - ❖ mez. výměna oficiálních a vládních dokumentů
 - ❖ mez. výměna publikací všech druhů
- knihovny, nakladatelství, s. osoby
- evidence výměny

Dar

- od instituce nebo soukromé osoby
- dárce stanoví podmínky
 - ❖ celá knihovna
- nebezpečí
 - ❖ zastaralé, závadné, reklamní
- možnost dar odmítnout

Povinný výtisk

- zákonná povinnost
- 1537 František I (FRA)
- 17.–18.stol. Evropa
- 1790 zákon o © (USA)
- 1886 Bernská konvence
 - ❖ mez. dohoda o © (dnes 150+)
- v ČR zvláštní zákon
 - ❖ 37/1995 Sb. o neperiodických publikacích
 - ❖ vyhláška MK 156/2003 Sb.

Povinnosti vydavatelů v ČR

- 4 povinné výtisky
 - ❖ NK (2x), MZK, SVK Olomouc
- regionální povinný výtisk
 - ❖ příslušné SVK
- písemná nabídka 19 knihovnám ke koupi (vyhláška MK)
- sankce až 50 000 Kč
- povinné údaje v dokumentu

Povinný výtisk

- Tiskový zákon 46/2000 Sb.
 - ❖ pro časopisy
- pro tištěné dokumenty
- diskuze – elektronické dokumenty

Ostatní zdroje

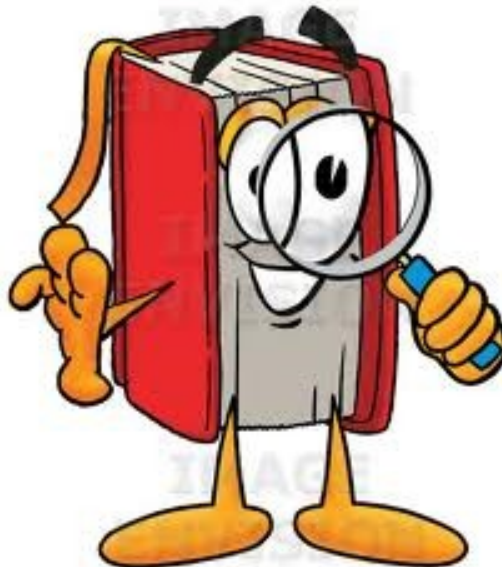
- z členství v organizacích
- mateřská instituce
- ze služebních cest
- atd.

PROCESY AKVIZICE

Profilování knih. fondu

- trvalá a stěžejní funkce akvizice
- optimální struktura a profil fondu

Hlediska profilování

- tematické - klasifikace v knihovně
- druhové - druhy dokumentů
- geografické - významné země dle expertů
- institucionální - top pracoviště
- autorské - top autoři oboru
- životnost - zastarávání dokumentů

Sledování produkce

- aktivní a soustavné
- návštěvy knihkupectví
- účast na knižních veletrzích a výstavách
- sledovat recenze, lit. novinky, odborný knihkupecký tisk
- spolupráce s uživateli

Zdroje o novinkách na trhu

- ediční plány nakladatelů
- webové stránky nakladatelů
- České knihy (SČNK)
- Knihy (týdeník)
- Ohlášené knihy (NKP)
- K-revue (měsíčník)
- Almanach Labyrint (ročenka)
- Ulrichsweb Directory
 - ❖ časopisy

Česká knižní veletrhy

- Svět knihy – Praha, květen, mezinárodní
- LIBRI – Olomouc, listopad
- Veletrh dětské knihy – Liberec, duben
- Frankfurter Buchmesse – Frankfurt nad Mohanem, říjen
- Leipziger Buchmesse – Lipsko, březen

Český trh - zajímavosti

- Střední trh, +SVK
- Obvyklý náklad: 3000-5000 výt.
- Nejvyšší náklad: 60000 výtisků
- Překlady: 1/3 produkce
- Cena knihy: průměr 500 Kč
- Sleva pro knihovny: obvykle 30%

Zprostředkovatelé

EUROMEDIA®

Zprostředkovatelé

- Starman Bohemia – knihy
- Intes – knihy
- SUWECO – časopisy
- Bonus=Ebsco+Minerva – časopisy
- Devar - učebnice
- Phoenix Books – knihy, UK
- Euromedia Group - knihy

Internetová knihkupectví

Dezideráta

- požadované tituly spadající do profilu knihovny
- nejen nové věci, ale i starší tituly
- pravidelná aktualizace
- návaznost na akviziční systém
 - ❖ např. v KS modul akvizice

Evidence objednávek

- podklad o objednání
 - ❖ pro vyloučení duplicit
 - ❖ pro účetnictví
- tištěná evidence
- elektronická evidence
- provázání na systémy knihovny
 - ❖ AKS, účetní systém, evidenční systémy

Nové knihy na FSS

Počet nalezených záznamů: 6629

Začátek **1** 2 3 4 5 6 7 8 9 10 >>> Konec

Název	Autor	Zdroj	Objednal	Dodavatel	Cena	Zakoupeno		
K Můžeš změnit svět	Laszlo	náhrada za ztrátu	student	--	0 Kč	2011-03-01	i	upravit OLD
Q De-centring western sexualities	Kulpa	1111 - odd. genderových...	Nedbálková	Phoenix Bookshop	1800 Kč	0000-00-00		upravit OLD
Q Dialectics of shopping	Miller	1111 - odd. genderových...	Nedbálková	Phoenix Bookshop	600 Kč	0000-00-00		upravit OLD
Q Dialectics of shopping	Miller	1111 - odd. genderových...	Nedbálková	Phoenix Bookshop	2300 Kč	0000-00-00	i	upravit OLD
Q Ethnographic research	Ellen	1111 - odd. genderových...	Nedbálková	Phoenix Bookshop	1200 Kč	0000-00-00		upravit OLD
Q Interpretive ethnography	Denzin	1111 - odd. genderových...	Nedbálková	Phoenix Bookshop	700 Kč	0000-00-00		upravit OLD
Q Works and lives	Geertz	1111 - odd. genderových...	Nedbálková	Phoenix Bookshop	500 Kč	0000-00-00		upravit OLD
Q Romance on a global stage	Constable	1111 - odd. genderových...	Nedbálková	Phoenix Bookshop	600 Kč	0000-00-00		upravit OLD
Q Net.sexxx	Waskul	1111 - odd. genderových...	Nedbálková	Phoenix Bookshop	600 Kč	0000-00-00		upravit OLD
K Ludvik Feigl Čech známý i...	Rychlíková	dar	Štéglová	Národohospodářský ústav...	0 Kč	2011-03-01	i	upravit OLD
K Ludvik Feigl Čech známý i...	Rychlíková	dar	Štéglová	Národohospodářský ústav...	0 Kč	2011-03-01	i	upravit OLD
K Daňové zatížení a struktura...	Kottlán	dar	Štéglová	Národohospodářský ústav...	0 Kč	2011-03-01	i	upravit OLD
K Daňové zatížení a struktura...	Kottlán	dar	Štéglová	Národohospodářský ústav...	0 Kč	2011-03-01	i	upravit OLD
K Caslin 2010	Homolová	dar	Štéglová	--	0 Kč	2011-03-01	i	upravit OLD

Objednávka - forma

- označení objednávka
- adresa dodavatele
- fakturační údaje objednavajícího
 - ❖ adresa, IČ, DIČ, kontaktní údaje
- seznam knih (jednoznačná identifikace)
- počet výtisků
- verifikace objednávky
 - ❖ razítko, podpis vedoucího knihovny nebo oprávněné osoby, jméno zpracovatele objednávky

E-objednávka

- vyplnění formuláře u objednavajícího
- registrace + účet
 - ❖ výhodné pro pravidelné objednávky
 - ❖ objednávky uloženy v systému dodavatele
 - ❖ stav objednávky
 - ❖ rychlost
- vytištění objednávky
- jednodušší
 - ❖ např. odpadá problém identifikace

Urgence objednávky

- při nedodržení termínu dodávky
- datum urgency!!!
- sledování nedodaných dokumentů v AKS nebo interních systémech

Dodání dokumentu

■ příjem dokumentu

- ❖ dodací list
- ❖ faktura
- ❖ průvodní seznam (výměna)
- ❖ darovací seznam (dar)

■ Verifikace + kontrola knihy

■ odstranění ze systému objednávek

■ adjustace = označení vlastnictví

■ likvidace faktur = proplacení

Možnosti platby

- faktura

- hotovost

 - ❖ paragon nebo daňový doklad

- kartou

 - ❖ v praxi pouze do zahraničí (omezeně)

 - ❖ např. Amazon

 - ❖ zprostředkovatelé ([Phoenix Books](#))

Prvotní evidence

■ přírůstkový seznam

- ❖ hlavní účetní doklad o fondu
- ❖ jednotlivé dokumenty
- ❖ u seriálů pouze celý ročník nebo svazek
- ❖ vyhláška [MK ČR č. 88/2002](#)
- ❖ neurčena forma
- ❖ datum zapsání, přír. číslo, způsob nabytí autora, název, místo a rok vydání (včetně případného omezení doby platnosti) + jiné údaje zaručující nezaměnitelnost

■ tištěně x elektronicky

Seznam úbytků

- Hromadné úbytky
 - ❖ Odkaz na samostatný seznam
- Ne dokumenty s omezenou dobou platnosti

POŽADAVKY
NA
AKVIZITÉRA

Inovace

Závěr

Děkuji Vám za pozornost

Martin Krčál
krcal@fss.muni.cz